

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/80/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814212156
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7814212156.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a JUDr. Jany Dudíkovej v právnej veci O. A. nar. XX.X.XXXX bývajúceho na J. ul. č. X v P. a vo veci starostlivosti súdu o mal. deti A.: M. nar. XX.XX.XXXX a P. nar. XX.XX.XXXX bývajúce na ul. G. č. XXX v P.Ž. zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava deti rodičov: P. A. nar. X.X.XXXX bývajúceho na Š. ul. č. XX v P. zastúpeného JUDr. Františkom Hadušovským advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie na Akademika Hronca č. 3 v Rožňave a M. A. rod. L. nar. XX.X.XXXX bývajúcej na ul. G. č. XXX v P. zastúpenej JUDr. Máriou Ďurajovou advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie na Námestí 1. mája 11 v Rožňave v konaní o určenie výživného a úprave styku na čas po rozvode manželstva rodičov o odvolaní matky, otca a O. A. proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 5P/80/2014 - 844 z 11.7.2019 v spojení s dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Rožňava č.k. 5P/80/2014 - 1103 z 24.3.2020 takto

r o z h o d o l :

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch:

- o určení výživného od otca pre mal. M. a pre mal. P., - o dlžnom výživnom od otca pre mal. M. a mal. P.,
- o určení výživného od otca pre O. do 4.9.2019.

II. Zastavuje konanie o určenie výživného od otca pre O. od 5.9.2019.

III. Mení vo výrokoch

- o dlžnom výživnom od otca pre O. tak, že dlžné výživné neurčuje.
- o styku otca s mal. M. a mal. P. tak, že otec je oprávnený stýkať sa s mal. M. a s mal. P. druhý týždeň v každom mesiaci, od pondelka medzi 15.00 až 17.00 hod., kedy si ich preberie v škole, ktorú navštevujú do nasledujúceho pondelka, kedy ich ráno pred vyučovaním odovzdá v škole, ktorú navštevujú. Ak ich školské zariadenie nebude fungovať, otec je oprávnený stýkať sa s mal. deťmi druhú nedeľu v každom mesiaci s tým, že si deti prevezme v nedeľu o 17.00 hod. a odovzdá ich nasledujúcu nedeľu o 17.00 hod. v oboch prípadoch pred bytom matky. Matka je povinná riadne pripraviť mal. deti na styk s otcom.
- o trovách štátu tak, že nepriznáva štátu právo na ich náhradu.

IV. Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal otca prispievať na výživu O. A. 150 Eur mesačne od 20.10.2016 a 250 Eur mesačne od 1.7.2019, na výživu mal. M. 120 Eur mesačne od 20.10.2016 a na mal. P. 120 Eur mesačne od 20.10.2016 vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca matke mal. detí a od 14.1.2018 výživné pre O. priamo O.. Zaviazal otca zaplatiť nedoplatok na výživnom za obdobie od

20.10.2016 do 30.6.2019 na O. vo výške 2.310 Eur, na mal. M. vo výške 2.310 Eur a na mal. P. vo výške 2.310 Eur s tým, že mu povolil splácať tieto nedoplatky po 50 Eur mesačne na každé dieťa od právoplatnosti rozsudku s bežným výživným pod následkami straty výhody splátok. Upravil styk otca s mal. deťmi druhý a štvrtý týždeň v mesiaci s tým, že otec prevezme mal. deti od matky v piatok o 16.00 hod. a dopraví ich v pondelok ráno do školy, počas letných prázdnin v júli každý tretí týždeň a v auguste každý druhý týždeň so začiatkom styku v pondelok o 9.00 hod. a koncom v nedeľu o 18.00 hod.. Zaviazal matku riadne pripraviť mal. deti na styk s otcom, odovzdať a prevziať mal. deti pred svojím bydliskom a otca zaviazal prevziať a odovzdať mal. deti v určenom termíne pred bydliskom matky. Zároveň zaviazal otca nahraďiť trovy štátu vo výške 1.168,32 Eur a matku vo výške 867,50 Eur na účet súdu do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Dopŕňacím rozsudkom súd prvej inštancie doplnil napadnutý rozsudok o výrok, ktorým zastavil konanie o osobnej striedavej starostlivosti oboch rodičov.

2. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie matka a O. s návrhom, aby ho odvolací súd zmenil tak, že zaviazže otca prispievať na deti výživným vo výške 20 násobku životného minima a upraví styk otca s mal. P. druhý a štvrtý týždeň v mesiaci s tým, že otec si prevezme maloletého v piatok o 16.00 hod. pred bytom matky a dopraví ho do školy v pondelok ráno, počas letných prázdnin prvý júlový týždeň s tým, že otec prevezme maloleté dieťa pred bydliskom matky v pondelok o 9.00 hod. a odovzdá jej ho v nedeľu o 17.00 hod. a druhý víkend v mesiaci august s tým, že prevezme maloletého v sobotu o 9.00 hod. a odovzdá ho matke v nedeľu o 17.00 hod. pred jej bydliskom. Matka zároveň navrhla, aby jej súd priznal oslobodenie od povinnosti nahraďiť štátu trovy konania vo výške 867,50 Eur a priznal jej nárok na náhradu trov konania. Rozsudok považujú za nezákonný, arbitrárny, nespravodlivý, nepresvedčivý a tým aj nepreskúmateľný. Chýba riadne odôvodnenie rozsudku, nie je z neho možné zistiť akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie pri voľnom hodnotení dôkazov a v konaní došlo ku vadám, ktoré majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Konajúcemu súdu vytykajú, že pri posudzovaní príjmových pomerov otca rozhodujúcich pre určenie výživného nevychádzal z § 63 ods. 1 Zák. o rodine a teda z 20 násobku sumy životného minima, ale len zo znaleckého posudku, aj keď si otec nesplnil svoju edičnú povinnosť. Znalčka Ing. J. A., PhD., ktorá analyzovala účtovné doklady otca za obdobie od 1.1.2015 do 30.11.2016 vyslovila nedostatky vedenia jeho účtovníctva z hľadiska správneho vyčíslenia základu dane, zistila, že daňové výdavky otca mali byť nižšie a zároveň neevidovala záväzky, o akých tvrdil otec. Majú za to, že znalecký posudok a závery znalkyne o dvoch alternatívach čistého príjmu otca skresľuje zistenie, že otec nepredložil knihu zásob, ktorá má preukazovať jeho skutočný príjem a výdaj zásob. Dodali, že otec nemá v predmete podnikania prenájom nehnuteľností, absentuje aj dohoda o započítaní pohľadávok na sumu 15.000 Eur v roku 2015, nebol zohľadňovaný nepeňažný príjem otca a v rámci krízovej kontroly nebolo overované, ako a či sú vôbec zaúčtované rôzne záväzky a započítania medzi otcom a spoločnosťou A.. Z uvedených dôvodov sú závery znaleckého dokazovania nedostatočné a nemajú potrebnú výpovednú hodnotu. Akcentujú, že otec neukončil svoje podnikanie, len ho prerušil do doby, kým nebude právoplatne rozhodnuté o jeho vyživovacích povinnostiach a o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd mal v tejto súvislosti vychádzať aj z potenciality príjmov otca, pretože tento princíp má podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine prednosť pred princípom fakticity. Vyjadrili presvedčenie, že otec nikdy neplatil nájom vo výške 15.000 Eur, neexistovala o tom zmluva a súd túto skutočnosť nemal ani zohľadňovať. Nevysvetlil ani svoj osobný vklad 34.000 Eur a navýšenie skladu o 50.000 Eur. Poukázali na to, že otec v roku 2014 nevykazoval žiadne dlhy, tieto začal vykazovať až v čase súdnych konaní. Namietali, že súd nevykonal účtovný audit za účelom objasnenia skutočnej obchodnej spolupráce medzi Ing. A. a otcom za spoločnosť I. K. A.. Skutočné príjmy otca predstavujú podľa ich názoru v celom konaní sumu 462 314,21 Eur a nie 300 Eur mesačne ako oficiálne deklaruje. Uvedli, že otec nerešpektuje predbežnú vykonateľnosť napadnutého rozsudku a ďalej prispieva len po 180 Eur mesačne. Dostala sa tak to ťaživej situácie, keď je nezamestnaná, nakoľko nie je ľahké skíbiť prácu a starostlivosť o 3 deti. Namietali, že z rozsudku nie je zrejmé, na základe akých právnych úvah súd prvej inštancie určil výživné práve na Patrika od 20.10.2016 do 1.7.2019 a na 250 Eur mesačne od 1.7.2019 a po 120 Eur mesačne pre mal. M. a mal. P. od 20.10.2016. Takto určené výživné nezodpovedá odôvodneným potrebám detí, ktoré sa preukázateľne zvýšili, ani príjmovým pomerom otca. Poukázali na dlhy otca a navrhli, aby súd neoslobodil otca od povinnosti zaplatiť štátu trovy konania, pretože nepreukázal dôvod prerušenia živnosti a dlhy, ktoré vykazuje, si spôsobil svojím úmyselným konaním. Tvrdia, že otec neplatí na ich spoločný byt, ktorý majú v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, výsledkom čoho bol rozsudok vydaný v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/14/2018 o zaplatenie 1.597,03 Eur. Aby sa matka nevystavila exekúcii, vyrovnala tento nedoplatok voči SBD Rožňava za pomoci svojho priateľa. Namietali, že otec nesúhlasil s prenájmom ich

spoločného bytu a robí všetko preto, aby zmaril všetky zábery matky. Pokiaľ ide o styk otca s mal. deťmi, matka uviedla, že jeho úprava nezodpovedá skutkovým zisteniam a nie je v záujme maloletých detí. Aj v novom rozsudku absentuje posúdenie denného režimu mal. detí a nezohľadňuje názor predovšetkým mal. M. prezentovaného na pojednávaní zo dňa 8.4.2019 ani to, že otec deleguje svoj styk s deťmi na iné osoby konkrétne na staré matky mal. detí. V tejto súvislosti poukázala na závery znaleckého posudku Mgr. L., že predstavy detí o ich styku vychádzajú z detských koncepcií, že budú viac so starou matkou, ktorá im všetko kúpi a dovoľí, teda ich predstava nemá psychologicky zdravú platformu. Podotkli, že otec tesne pred vyhlásením rozsudku podal na matku trestné oznámenie z marenia výkonu úradného rozhodnutia - neodkladného opatrenia upravujúceho jeho styk s mal. deťmi, aj keď predtým nepodal návrh na výkon rozhodnutia. Upozorňovala, že mal M. nechce chodiť ku otcovi a upriamila pozornosť na jeho výpoveď pred súdom dňa 8.4.2019, že sa mu nepáči u otca, nakoľko otec s priateľkou fajčia v byte, ovplyvňujú ich so starou matkou a kupujú im sladkosti. Deti sú pritom podľa záverov znalkyne schopné vysloviť svoje výhrady a citovala znalkyňu, že „túžba po otcovi vyhasne“ a tento predpoklad sa v čase podania odvolania aj naplnil. Znalkyňa ani v samotnom posudku neodporúčala rozšírenie stykov otca s mal. deťmi. Za účelom potvrdenia jej názorov navrhla, aby bolo doplnené dokazovanie o výsluch jej druhu B. O. a O. A. a o znalecké dokazovanie z odboru psychológia, v ktorom by sa mala zistiť skutočná príčina odmietania styku otca s mal. M. a až na ich podklade rozhodnúť. Poukázala na princípy Dohovoru o právach dieťaťa, v zmysle ktorých je vylúčené, aby ktorýkoľvek z rodičov nútil dieťa k plneniu povinností všetkými prostriedkami. Pokiaľ ide o výrok o povinnosti matky nahradiť trovy štátu uviedla, že je nezamestnaná a spĺňa podmienky pre oslobodenie od tejto povinnosti. Doložila čestné vyhlásenia svedkov O. A. a B. O., ktorí mali byť vo veci vypočutí a napriek tomu súdu prvej inštancie tieto výsluchy zamietol.

3. Z čestného prehlásenia B. O. je zrejmé, že matka mal. detí je jeho družkou, a že žije s nimi v spoločnej domácnosti aj s jeho synom B. od roku 2016. Uviedol, že styk otca s maloletými deťmi prebiehal pokojne, avšak mal. M. už ku otcovi nechce chodiť, chodí tam len preto, aby bol pokoj v dome. Začiatok styku prebieha tak, že otec zavolá matke, že je už dole a matka dá ku telefónu obe deti, ktoré otcovi deklarujú svoj názor. Mal. P. ide na styk vždy a mal. M. mu povie, či chce ísť alebo nie a ak nie tak prečo. Matka aj hovorí mal. M., aby šiel za otcom, ale on odmieta aj vyjsť pred dom. Všimol si, že mal. deti idú proti sebe, znepokojuje ich to a je to výhradne vždy po styku otca a starej matky s deťmi. Z vyjadrenia O. A. je zrejmé, že nemá dobrý vzťah ku otcovi, pretože sa im od malička nevenoval. Od narodenia v niektorých prípadoch suploval otca pri výchove bratov, pomáhal matke, nosil ich do škôlky, keď mala matka prácu, pretože musela zarobiť peniaze, aby mali z čoho žiť. Mal. M. mu povedal, že nechce chodiť ku otcovi, len musí. Trápi ho, že stará mama a otec sú proti jeho matke, a že zneužívajú jeho bratov, ktorí sú ešte malí. Stretnutia detí s otcom a starou matkou rozdeľujú aj bratov navzájom, jedia tam sladkosti, aj priamo v posteli a keď prídu domov, nechcú jesť zdravú stravu za stolom. Bratia potom doma reprodukovujú názory, nevhodné veci a odkazy, ktoré počuli u otca. Podľa jeho názoru bratia prežívajú šťastné detstvo práve doma s mamou a jej priateľom, ktorý s nimi býva v spoločnej domácnosti.

4. Proti výroku o určení výživného, o dlžnom výživnom a o trovách štátu podal odvolanie otec s návrhom, aby ich odvolací súd zmenil tak, že ho zaviazže prispievať na výživu O. 80 Eur mesačne a na výživu mal. M. a mal. P. po 50 Eur mesačne, vo zvyšnej časti návrh zamietne a zastaví konanie a neprizná štátu právo na náhradu trov konania. Má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď v bode 57. rozsudku nesprávne uvádza, že jeho príjem bol v období od 1.1.2015 do 30.11.2016 v čistom okolo 1.300 Eur mesačne, aj keď zo záverov znalkyne rezultuje, že jeho skutočný príjem v celom posudzovanom období bol 16.165 Eur, čo predstavuje cca 702 Eur mesačne. Namieta, že súd prvej inštancie nezohľadnil a nevysporiadal sa s tým, že musel v dôsledku vysokého zadlženia prerušiť svoju podnikateľskú činnosť od 1.4.2018 do 31.3.2021 aby sa nedostal do ešte väčších dlhov a v tomto smere neakceptoval výpoveď svedka A. a obsah spisu vedeného pod sp. zn. 6Pc/9/2016, že ku dňu prerušenia živnosti mal dlh cez 30.000 Eur. Konkretizoval, že podnikal v oblasti predaja a servisu záhradnej a lesnej techniky, najmä značky Stihl, a jeho podnikateľskú činnosť ovplyvnil v roku 2014 vplyv eshopov, lacných čínskych súčiastok a strojov, ako aj veľkoobchodné reťazce ponúkajúce podobný tovar za oveľa nižšie ceny. V Okrese Rožňava je slabá kúpna sila, riešením bolo, že sa stal zamestnancom spoločnosti A., a.s. C. s polovičným úväzkom cca 300 Eur mesačne od 21.6.2018. Súd prvej inštancie nesprávne uviedol, že má v prenájme nehnuteľnosť na O. ul. č. X v P. za 15.000 Eur, pretože na nebytové priestory má zároveň uzavretú Zmluvu za správu a údržbu v rovnakej výške, čo potvrdzuje aj znalkyňa v podanom znaleckom posudku. Tieto položky sa vzájomne započítavajú. Súd prvej inštancie dospel tiež k nesprávnemu záveru, že mu zanikla povinnosť prispievať na výživu

rozvedenej manželky do dňa 3.1.2017. Pripustil, že posudzované obdobie bolo v konaní vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 6Pc/9/2016 od 1.12.2016 do 31.12.2017, avšak s matkou uzavreli zmluvu až 28.5.2019, v zmysle ktorého je povinný zaplatiť jej 600 Eur v mesačných splátkach po 50 Eur splatných od mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nadobudne právoplatnosť rozsudok, a toto stále spláca. Namietal, že sa súd prvej inštancie pri určení výživného nezaoberal príjmom matky za rok 2018 až do 2.3.2019, kedy podnikala a pracovala pre A. N.. Súdu prvej inštancie vytyka, že sa nezaoberal odôvodnenými potrebami O., tento ich súdu ani nepreukázal a určil výživné až na 250 Eur mesačne od 1.7.2019 bez akéhokoľvek odôvodnenia tejto zmeny oproti výživnému do 30.6.2019, pričom z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva len to, že O. bol prijatý na vysokú školu až od 1.9.2019. Pokiaľ ide o jeho styk s mal. deťmi tvrdí, že matka mu neumožňuje stretávanie sa s mal. M., aj keď s ním má upravený styk podľa neodkladného opatrenia nariadeného uznesením vydaným v tomto konaní dňa 4.5.2018. Z uvedených dôvodov bol nútený podať na matku trestné oznámenie za marenie úradného rozhodnutia, pričom konanie ešte nie je skončené a prebiehajú výsluchy. Matka podľa jeho názoru používa dvojaký meter keď na jednej strane pri styku otca s mal. P. striktno trvá na tom, aby sa presne dodržiavalo neodkladné opatrenie a pri mal. M. už nie. Špecifikoval, že sa rozhodol podať samostatný návrh na zverenie mal. detí do striedavej osobnej starostlivosti a matka podala samostatný návrh na zákaz jeho styku s mal. M.. Namietal, že súd prvej inštancie nevypočul N. L., starú matku mal. detí zo strany matky ohľadom zmeny pomerov v ich rodine aj keď tento dôkaz navrhoval od roku 2019. Predložil notársky overené čestné prehlásenie N. L. z 3.5.2019, v ktorom uvádza, že sa jej deti zverili, že chcú byť dlhšie s otcom a súhlasia aj so striedavou starostlivosťou, len im to nie je umožnené. Zo strany matky neprichádza do úvahy žiadna ústretovosť a pod rôznymi zámienkami znemožňuje styk otca s mal. deťmi. Nenavrhne ani náhradný termín, pričom sa ohradzuje rozhodnutím súdu, ktoré sama porušuje. Deti majú dobrý vzťah ku obojmu rodičom a sú vo veku, kedy potrebujú ku správne mu vývinu oboch rodičov.

5. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že je v záujme mal. detí, aby už bolo právoplatne rozhodnuté, aby sa realizovali ich styky s otcom. Odporúčal, aby rodičia viedli deti ku prechovávaniam pozitívnej citovej väzby ku druhému rodičovi, minimálne by sa mali zdržať konaní, ktoré medzi nimi vyvolávajú nové konflikty. Deti vnímajú vzájomne negatívne emócie rodičov, konflikty medzi nimi vedú ku konfliktom lojality ku jednému alebo druhému z nich. V súčasnosti táto situácia narušuje aj ich vzájomnú súrodeneckú väzbu. Deti pritom nenaznačili, že sa ku nim otec správal nevhodne, resp. že by nechceli ku otcovi chodiť. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok.

6. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že nie je možné určiť výživné vo výške 20 násobku životného minima a nesúhlasí ani s úpravou jeho styku len s mal. P., keďže má záujem stretávať sa aj s mal. M.. Zotrvával na tom, že v konaní predložil všetky dokumenty, ktoré mal a znalkyňa podľa nich vyhotovila znalecký posudok s dvoma alternatívami jeho príjmov. Dodal, že jeho životná úroveň je na úrovni príjmu pre roky 2015-2019 vo výške 500 Eur mesačne. Nechodí na dovolenky ku moru, nenakupuje motorové vozidlá, ani nehnuteľnosti. Matka má skreslenú predstavu o jeho príjmoch. Nevzdal sa svojho podnikania úmyselne, ale preto, že jeho podnikanie bolo predĺžené, o čom svedčia dôkazy založené v konaní o určení príspevku na výživu rozvedenej manželky. Počas prerušenia životnosti si dohodol splátkové kalendáre na dlhy a zamestnal sa s prísľubom, že jeho úväzok bude aj celý. Platil všetky výdavky do rozvodu manželstva, pričom matka na ich spoločný byt neprispela. Jeho zamestnanie ako pracovného asistenta sa už skončilo. Považuje za absurdné, aby súd vykonával krížovú kontrolu u subjektu A., a.s. a spochybnil tvrdenie matky, že nevykazovali dlhy v roku 2014, pretože práve tieto dlhy riešili s matkou prevodom budovy, čo potvrdil aj svedok Ing. A.. Dodal, že matka si mylí príjmy spoločnosti a skutočné zisky. Matka nikdy nemala účasť vo firme, pretože pracoval ako samostatný živnostník. K dôvodom, pre ktoré matka tvrdí, že je nezamestnaná uviedol, že nie je jedinou matkou 3 detí, skrýva sa za nemožnosť zamestnať a snaží sa určením výživného vo výške 20 násobku životného minima o zabezpečenie aj svojho príjmu, aby mohla ostať doma a nepracovať. Navrhol matke predaj ich spoločného bytu, s čím nesúhlasila s odôvodnením, že je majetkom detí. Uviedol, že matka, ani O. riadne nevyčísľili odôvodnené potreby. Vyjadril názor, že je potrebné, aby matka uznala jeho úlohu a dôležitosť a nielen paušalizovala zamietanie stykov, že dieťa nechce. Akékoľvek prisvojovanie si práva na rozhodovanie o tom, čo je alebo nie je v najlepšom záujme dieťaťa len jedným z rodičov, je dôvodom jednak na využitie procesných prostriedkov na zmenu tohto nesprávneho postoja, na zmenu rozhodnutia o zverení, a to aj bez návrhu. Konanie a vyjadrenia mal. M. považuje za manipulované. Dvojčatá medzi sebou vždy mali silné puto a práve to, že mal. M. nechodí na styk s ním, je dôvodom, že idú proti sebe.

Takto sa nikdy nesprávali a vždy sa zapájali do činností, nikdy ich od seba neoddeľoval. Zo znaleckého posudku je zrejmé, že aj názor O. na neho sa radikálne zmenil, a to podľa jeho názoru práve v dôsledku neustáleho negatívneho opisovania jeho osoby matkou pred deťmi.

7. Matka a O. vo vyjadrení k odvolaniu otca okrem skutočností uvedených v ich odvolaní uviedli, že otec si zjavne znížil príjem oproti obdobiu keď podnikal, pritom mal možnosť dosahovať taký príjem aj v ďalšom období. Popreli, že by v priebehu konania nepreukázali náklady a odôvodnené potreby detí, práve naopak, špecifikovali náklady na stravu, ošatenie, aj bývanie a ďalšie náklady vyplývajú zo správ materskej, aj základnej školy.

8. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky a O. zotrval na dôvodoch podaného odvolania, aj na svojom predchádzajúcom vyjadrení, predovšetkým na tom, že jeho čistý priemerný príjem za sledované obdobie od 1.1.2015 do 30.11.2016 bol 702,83 Eur mesačne. Tvrdenie matky, že sa nehodlá riadne zamestnať je vyvrátené skutočnosťou, že bol v rozhodnom období zamestnaný aj u p. O. a následne v spoločnosti A. a.s.. Dodal, že pokiaľ je životná úroveň povinného rodiča nízka a nemá ju možnosť zvyšovať, je nevyhnutné obmedziť nároky detí a prispôbiť ich takejto životnej úrovni. Pracuje v odbore od 1996, čo je 23 rokov, preto od neho nie je možné spravodlivo očakávať, aby vo veku 44 rokov zmenil odbor.

9. Matka a O. vo vyjadrení k vyjadreniu otca a kolízneho opatrovníka uviedli, že je na otcovi, aby hľadal v sebe príčinu, pre ktorú sa s ním mal. M. nechce stretávať. Ak by bola pravda, čo tvrdí otec, nestretával by sa ani s mal. P.. Znalkyňa prijala v posudku č. 4/2018 zo dňa 24.4.2018 záver, že čím budú deti staršie, tým viac budú schopné vysloviť svoje výhrady, túžba po otcovi vyhasne a táto situácia zrejme po viac ako roku nastala. Záverom akcentovali judikatúru ESLP, podľa ktorej zvrchovaný záujem dieťaťa môže prevážiť nad záujmom rodiča.

10. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky a O. uviedol, že s ohľadom na vzťah preferenčného rodiča a dieťaťa je výchovnou úlohou práve tohto preferenčného rodiča, aby viedol dieťa k úcte k druhému rodičovi a pripravil ho na stretnutia s druhým rodičom nielen zbalením osobných vecí, ale aj duševne. Pokiaľ preferenčný rodič správne pochopil význam svojej úlohy pri výchove dieťaťa, potom si musí byť vedomý toho, že má prvotnú zodpovednosť za prípravu dieťaťa na stretávanie sa s druhým rodičom. Nemôže teda nechávať na dieťati, či má alebo nemá chuť sa s druhým rodičom stretnúť. Obaja si musia uvedomiť, že úloha druhého rodiča pri výchove má svoj význam a pokiaľ by nebol preferenčný rodič schopný zabezpečiť druhému rodičovi právo podieľať sa na výchove dieťaťa v určenom rozsahu, potom možno dôvodne pochybovať o výchovnej spôsobilosti tohto rodiča. Dodal, že sa nespráva tak, aby záujem dieťaťa mal prevyšovať nad záujmom otca stretávať sa s ním. Nevyvoláva nechť v dieťati stretnúť sa s ním, nezanedbáva ho v čase stretávania a nezneužíva výkon rodičovských práv fyzickými trestami, či psychickou depriváciou.

11. Z podania matky z 28.9.2020 je zrejmé, že otec si neplní vyživovaciu povinnosť v určenom rozsahu a vec je predmetom exekučného konania. Po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov otcom, súdny exekútor JUDr. Michal Kruppa, Exekútorický úrad Michalovce svojím upovedomením sp. zn. 284EX 453/2019 - 11z 22.9.2020 povolil odklad exekúcie povinnému napriek tomu, že na to neboli splnené zákonné predpoklady. Okrem toho sa otec bez jej súhlasu zbavuje majetku patriaceho do BSM. Pokiaľ ide o styk otca s deťmi, aplikuje sa ňou navrhovaná úprava za odborného poradenstva prostredníctvom sociálnej kurately a táto forma styku reálne prebieha a napĺňa sa v praxi. Konkrétne sa realizujú styky otca s deťmi tak, že otec si preberie deti v škole každý druhý týždeň v pondelok poobede a ona si ich preberie nasledujúci pondelok v škole. Zároveň predložila rozsudok Okresného súdu Rožňava č.k. 3T/94/2019 - 282 z 27.11.2019, ktorým bola oslobodená spod obžaloby pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona, pretože skutok nie je trestným činom.

12. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

13. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Podľa ust. § 387 ods. 1, 2 a 3 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

15. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 65 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 66 CMP v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutočný stav vecí, pričom doplnil dokazovanie v intenciách zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a rozhodol správe, keď určil výživné od otca pre O. na 150 Eur mesačne od 20.10.2016 do 30.6.2019 a na 250 Eur mesačne od 1.7.2019 do budúca a pre mal. M. a mal. P. po 120 Eur mesačne od 20.10.2016 do budúca. Takto určené výživné zodpovedá odôvodneným potrebám detí, aj ich vývoju (predovšetkým u O.) a keďže tieto nevybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky, možno ich považovať za všeobecne známu skutočnosť, ktorú nie je potrebné osobitne dokazovať ako navrhoval otec v podanom odvolaní. Je potrebné, aby si otec uvedomil, že určené výživné predstavuje len 5 Eur na deň u O. (8,33 Eur od 1.7.2019) a po 4 Eur na deň pre mal. M. a pre mal. P., pričom odôvodnené potreby detí nepredstavujú len náklady na výživu vo vlastnom zmysle slova, teda zabezpečenie stravy, ale aj hmotné potreby ako je šatstvo, bielizeň, náklady na bývanie, potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov, prípravou na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, pričom miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu. Určením výživného na 80 Eur mesačne pre O. a po 50 Eur mesačne pre mal. M. a mal. P. v zmysle odvolacieho návrhu otca by sa vyživovacia povinnosť matky posunula na neúnosnú mieru so zreteľom na jej príjmové pomery, ktoré boli preukázateľne nižšie ako otcove, o čom svedčí aj fakt, že jej bol priznaný príspevok na výživu rozvedenej manželky v konaní vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 6Pc/9/2016 za obdobie 1.12.2016 do 31.12.2017. Súd prvej inštancie nepochybil ani vtedy, ak podrobne neskúmal príjmy matky v čase keď pracovala pre A. N. v roku 2018 až do 2.3.2019 v zmysle odvolacieho návrhu otca, pretože je zrejmé, že príjmy, ktoré dosahovala v tomto období podľa správy A. N. ako živnostníčka v priemernej výške 996 Eur mesačne v sebe nezohľadňovali odvody a výdavky na zabezpečenie, dosiahnutie a udržanie príjmov z podnikateľskej činnosti. Tieto výdavky nebolo potrebné podrobnejšie dokazovať, pretože príjmy matky dosahovali na rozdiel od otcových 469.299,09 Eur v roku 2014 a 216.300,38 v roku 2015 len 9.960 Eur za 10 mesiacov od februára 2018 do novembra 2018 (č.l. 708 spisu). Je nepochybné, že matka mala v súvislosti s prevádzkovaním svojej živnosti aj výdavky, po zohľadnení ktorých zostávajú jej príjmy na úrovni výšky príjmov, aké dosahovala aj u iných zamestnávateľov v priebehu celého konania po nadobudnutí právoplatnosti výroku o rozvode manželstva. Ani zo životnej úrovne matky v čase keď pracovala ako živnostníčka nevyplýva, že by prevyšovala životnú úroveň otca, a že by bolo z toho dôvodu spravodlivé od nej požadovať, aby sa vo vyššej miere podieľala na výžive svojich detí a určovať otcovi výživné v nižšom rozsahu. Okrem toho, povinným v tomto konaní je otec, matka si dobrovoľne plnila svoju vyživovaciu povinnosť k deťom nielen formou osobnej starostlivosti, starostlivosti o domácnosť, ale aj finančnou formou a to aj za otca so zreteľom na to, že otec jej prispieval na výživu všetkých detí len 180 Eur mesačne.

16. K odvolacej argumentácii matky, ktorou namieta opätovné nesprávne právne posúdenie vecí súdom prvej inštancie vo vzťahu k posúdeniu možností, schopností a majetkových pomerov povinného, teda otca detí k plneniu jeho vyživovacej povinnosti, v tom smere, že mal vychádzať z jeho fiktívneho príjmu podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine a nie z príjmu potencionalneho podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, odvolací súd uvádza, že cieľom ustanovenia § 63 Zákona o rodine je umožniť súdu zistiť výšku zárobkových možností povinného rodiča v prípade, ak má príjmy aj z inej než závislej činnosti a povinný rodič zo špekulatívnych dôvodov nemá snahu predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov, resp. ich súdu nepreukáže alebo nesprístupní. Aké konkrétne podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov je rodič povinný súdu preukázať závisí od každého konkrétneho prípadu a je vecou súdu, ktoré podklady bude od rodiča požadovať. Zásadným vodítkom pre úvahu súdu, ktoré konkrétne podklady budú relevantné pre posúdenie možností, schopností a majetkových pomerov povinného rodiča je životná úroveň rodiča, ktorá sa spravidla prejavuje spôsobom jeho života, výškou životných nákladov, vlastníctvom hnutelných a nehnuteľných vecí, prípadne spôsobom nakladania s nimi a podobne. V prípade podnikateľského subjektu je základom daňové priznanie či už fyzickej

alebo právnickej osoby, okrem ktorého si môže súd na verifikáciu tvrdení účastníkov konania vyžiadať ďalšie podklady, napríklad výpisy z bankových účtov a podobne. V prípade podnikateľa fyzickej osoby - živnostníka je v podstate priestor na zahmlievanie skutočných schopností či majetkových pomerov výrazne obmedzený, keďže účtuje spravidla v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré je i z hľadiska daňových predpisov ľahko verifikovateľné a v prípade, ak by daňový subjekt uplatňoval výdavky v rozpore s daňovými predpismi, to znamená v rozsahu výdavkov, ktoré neslúžia na prevádzku živnosti, dopúšťal by sa trestného činu skrátenia dane, ktoré skúmanie však prekračuje rámec konania o určenie výživného, nakoľko patrí do kompetencie daňového úradu a eventuálne orgánov činných v trestnom konaní. Až v prípade, ak povinný rodič nepredloží súdu požadované doklady a uvedené skutočnosti nie je možné zistiť iným spôsobom, pričom životná úroveň povinného rodiča nasvedčuje tomu, že ním prezentované výsledky jeho podnikateľskej činnosti nie sú v súlade s predloženými podkladmi a povinný odmieta poskytnúť ďalšie podklady, resp. sprístupniť súdu údaje podľa osobitného predpisu potrebné pre správne vyhodnotenie jeho možností, schopností a majetkových pomerov, prichádza do úvahy aplikácia ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine, teda súd vychádza z fikcie príjmu povinného rodiča, teda z 20-násobku sumy životného minima. V preskúmanej veci ani odvolací súd nezistil dôvody pre aplikáciu § 63 ods. 1 Zák. o rodine, pretože otec si v priebehu konania splnil svoju edičnú povinnosť keď predložil všetky potrebné a relevantné dokumenty, ktoré mal k dispozícii (majetkový súpis, výpis z osobného účtu vedený v ČSOB za rok 2016, výpisy z biznis účtu, daňové priznanie za rok 2015, účtovnú závierku od 1.1.2016 do 30.11.2016, dokumenty spoločnosti I. - K. A. za roky 2015 a 2016). Na podklade týchto listín znalkyňa Ing. J. A., PhD. vedela vypracovať znalecký posudok a určiť skutočný čistý príjem otca z jeho podnikateľskej činnosti za sledované obdobie od 1.1.2015 do 30.11.2016. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že otec nepredložil knihu zásob, prípadne inú pomocnú knihu zásob, ktorá preukazuje skutočný príjem a výdaj zásob zo skladu/predajne, pretože túto si nevedel a znalkyňa vedela určiť jeho skutočný príjem aj bez nej. Okrem toho, zo životnej úrovne otca, ktorá je tiež jedným z ukazovateľov oprávnenosti uplatňovaných výdavkov a eventuálneho skresľovania skutočných príjmov fyzickej osoby - podnikateľa, nemožno vyvodiť, že by knihu zásob nepredložil zámerne. Z predloženého spisu je zrejmé, že otec v rozhodnom období nenadobudol žiadny nehnuteľný, ani hnuteľný majetok, nebol na dovolenke a nežije spôsobom života, ktorý prevyšuje znalkyňou zistené príjmy a ním deklarované výdavky. Matka v priebehu konania sama uznala (č.l. 108 spisu), že už pred začatím konania o rozvod manželstva boli s otcom veľmi zadlžení, pretože spolu kúpili veľkú budovu, požičali si na ňu, mali to splácať, ale nesplácali to, v dôsledku čoho museli budovu ešte v roku 2013 predať svedkovi Ing. A., čo tento svedok aj potvrdil. Aj odvolací súd preto vychádzal zo záverov znaleckého posudku znalkyne Ing. J. A., PhD., že skutočný čistý príjem otca z podnikateľskej činnosti za sledované obdobie 1.1.2015 do 30.11.2016 bol 16.165 Eur (alternatíva B posudku), čo po prepočítaní predstavuje 702,82 Eur mesačne (nie 1.300 Eur mesačne ako nesprávne uviedol súd prvej inštancie, čo odvolací súd považoval za zrejmu nesprávnosť). Za takejto dôkaznej situácie zároveň nebolo potrebné dopĺňať dokazovanie o účtovný audit za účelom objasnenia skutočnej obchodnej spolupráce medzi Ing. A. a otcom za spoločnosť I. K. A. v zmysle odvolacieho návrhu matky a O.. K ďalším odvolacím námietkam matky týkajúcim sa vysokých príjmov, výdavkov a nepreukázaných vkladov podnikateľa - otca odvolací súd poukazuje na znalecký posudok z odboru ekonómia a manažment, odvetvie účtovníctvo a daňovníctvo, v ktorom sa znalkyňa zaoberala príjmami a aj výdavkami otca, na ktoré matka poukazuje vo svojom odvolaní a dospela k záveru, že zaúčtované príjmy a výdavky podnikateľa - otca sú primerané jeho podnikateľskej činnosti, zaúčtované výdavky slúžia na zabezpečenie, dosiahnutie a udržanie príjmov z podnikateľskej činnosti s výnimkou výdavkov za stavebné práce a nezaúčtovaných príjmov za nájom priestorov užívaných otcom na osobné účely, ktoré riadne zohľadnila pri stanovení jeho skutočného príjmu z podnikateľskej činnosti. Znalkyňou zistené príjmy otca v danej veci aj korešpondujú s jeho životnou úrovňou a deklarovanými výdavkami, ktoré vynakladal na bývanie, na výživu matky a detí a platenie poisťného v rozsahu minimálne 532,88 Eur mesačne do roku 2016.

17. Aj keď otec následne prerušil živnosť, zamestnal sa najprv ako pracovný asistent osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na 20 hodín týždenne (č.l. 560 spisu) a následne od 21.6.2018 v spoločnosti A., a.s. na polovičný úväzok s príjmom 300 Eur mesačne, odvolací súd túto formálnu zmenu v jeho pomeroch neakceptoval a vychádzal z toho, že je v jeho možnostiach a schopnostiach aj naďalej zarábať 702 Eur mesačne v čistom, pretože jeho životná úroveň sa napriek deklarovanému poklesu príjmov nezmenila a rovnako nepreukázal žiadne objektívne skutočnosti, ktoré mu bránia dosahovať príjem ako v rokoch 2015 a 2016. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na § 75 ods. 1 Zákona o rodine a z neho vyplývajúcu zásadu potenciality príjmov, v zmysle ktorej má súd okrem inej povinnosť prihliadať aj na zjavne nevyužitú schopnosť povinného rodiča. Pri rozhodovaní o výživnom je rozhodujúci príjem, ktorý

by rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity. Potencionálny príjem nie je to, čo povinný skutočne zarobí, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. V danej veci otec predloženou argumentáciou o dôvodoch zníženia jeho oficiálnych príjmov nepresvedčil ani odvolací súd, že tieto by mali podstatný vplyv na jeho potencionálne schopnosti plniť si vyživovaciu povinnosť v rozsahu primeranom veku a potrebám detí, tak ako ju určil súd prvej inštancie. Preto aj odvolací súd vychádzal z potencionálnych schopností otca, z jeho možnosti uplatniť sa na trhu práce a schopnosti zvýšiť si svoj príjem pri zvoľnení aktívneho prístupu a neprihliadol na jeho deklarované príjmové pomery. Odvolací súd dodáva, že v kontexte zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie považuje odvolací súd odvolanie otca za účelovú obranu v snahe dosiahnuť rozhodnutie vo svoj prospech o to viac, že v súčasnosti mu už rovnaký zamestnávateľ, ktorý ho zamestnával na polovičný úväzok ponúkol prácu na plný úväzok s platom porovnateľným s tým, ktorý dosahoval v rokoch 2015 a 2016 podľa záverov znalkyne.

18. Pokiaľ ide o konkrétny rozsah výživného, odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že je v schopnostiach a možnostiach otca prispievať zo svojho potencionálneho príjmu 702,82 Eur mesačne na výživu detí celkovo 390 Eur mesačne do 30.6.2019 (resp. 490 eur od 1.7.2019 do 5.9.2019) aj po zohľadnení jeho povinnosti prispievať na výživu rozvedenej manželky - matky detí (ktorá mu bola určená na 600 Eur od 1.12.2016 do 31.12.2017, čo predstavuje 50 Eur mesačne) a pomernej časti nákladov na byt, v ktorom býva so svojou priateľkou a jej synom, ak z rovnakého príjmu a pri zachovaní svojej životnej úrovne dokázal prispievať 532,88 Eur mesačne na výživu detí (180 eur mesačne), na výživu manželky - v tomto konaní matky detí (120 Eur mesačne), na ich poistenie (62 Eur mesačne) a platiť náklady spojené s užívaním spoločného bytu na J. ul. č. X v P. (158,38 Eur do 31.7.2016 a 12,50 Eur mesačne do 20.6.2016). Pokiaľ ide o výdavky otca, odvolací súd poukazuje na ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonnou povinnosťou a cieľom tohto ustanovenia je zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a príspeje v primeranej miere na potreby dieťaťa. Každý rodič má teda povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb. Zákon zásadne nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby. Súdny ani nemajú povinnosť konkrétne skúmať otázku výšky životných nákladov rodiča, o vyživovacej povinnosti ktorého sa koná. Preukazovanie výdavkov povinného rodiča však môže slúžiť ako dôkaz na stanovenie jeho životnej úrovne, avšak nie ako dôkaz, že rodič nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby plnil primeranú vyživovaciu povinnosť k svojmu dieťaťu. Pretože súd prvej inštancie správne vypočítal dlh na výživnom pre mal. M., aj pre mal. P. a vzhľadom na zistené pomery otca mu správne povolil splácať výživné v primeraných splátkach pod následkom straty výhody splátok pri nezaplatení čo i len jednej z nich, odvolací súd potvrdil rozsudok vo výroku o výživnom, aj vo výrokoch o dlžnom výživnom pre mal. P. a mal. M. podľa § 387 ods. 1 CSP.

19. Podľa § 388 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

20. Podľa § 29 ods. 1 CMP, navrhovateľ môže počas konania zobrať návrh na začatie konania späť, a to celkom alebo sčasti. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. Podľa odseku 2 tohto zákonného ustanovenia, súd konanie nezastaví, ak sa mohlo začať aj bez návrhu a je potrebné v konaní pokračovať. Podľa odseku 3 tohto ustanovenia, súd konanie nezastaví, ak niektorý z účastníkov so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí.

21. Podľa § 155 CMP, konanie začína len na návrh.

22. Podľa § 156 CMP, účastníkmi konania vo veciach výživného plnoletých osôb sú navrhovateľ a osoba, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné.

23. O. A. v podaní z 24.11.2020 vyjadril svoj súhlas s tým, že vyživovacia povinnosť otca voči nemu končí dňom 4.9.2019, pretože 5.9.2019 podpísal pracovnú zmluvu a odvtedy je zamestnaný v W. I. v N. A., s.r.o.. Dohodli sa s otcom, že otec si voči nemu nebude nárokovat' vrátenie výživného, ktoré mu

plnil v rozsahu 80 Eur mesačne od 5.9.2019 do 15.10.2020 v celkovej výške 1.120 Eur a on si nebude uplatňovať sumu 2.500 Eur voči otcovi za dlžné výživné. Za tým účelom predložil Dohodu o skončení vyživovacej povinnosti medzi ním a otcom z 9.11.2020, účinnú dňom jej podpisu, pričom východiskom je rozsudok Okresného súdu Rožňava sp. zn. 5P/80/2014 z 11.7.2019. Keďže O. nadobudol v priebehu konania o určenie výživného na čas po rozvode manželstva plnoletosť dňa 14.1.2018, predmetom konania sa stalo určenie výživného pre plnoleté dieťa s osobitnosťami podľa § 154 - 157 CMP. Odvolací súd posúdil vyjadrenie O., že netrvá na vyživovacej povinnosti povinného od 5.9.2019, ani na dlžnom výživnom, ktoré mu súd priznal v rozsahu 2.310 Eur ako späťvzatie návrhu v časti určenia výživného od 5.9.2019 do budúca a späťvzatie návrhu na určenie dlžného výživného. Keďže účastníkmi konania v tejto časti zostali už len navrhovateľ - O. a otec, ktorý je podľa návrhu osobou povinnou platiť výživné, povinný podpísaním dohody vyslovil súhlas so skončením jeho vyživovacej povinnosti a neurčením dlžného výživného s tým, že konanie v tejto časti (od dovŕšenia plnoletosti oprávneného O.) nadobudlo charakter konania návrhového, na ktoré nie je možné aplikovať ust. § 40 CMP, teda súd je viazaný návrhom navrhovateľa a to aj v odvolacom konaní, preto odvolací súd potvrdil rozsudok vo výroku o výživnom od otca pre O. len do 4.9.2019 a od 5.9.2019 konanie v zmysle § 29 ods. 1 CMP v tejto časti zastavil a zmenil vo výroku o dlžnom výživnom pre O. tak, že dlžné výživné neurčil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani zrušenie.

24. Pokiaľ ide o matkou napadnutý výrok o úprave styku otca s mal. deťmi, v priebehu odvolacieho konania Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 7CoP/160/2019 - 1039 zo 17.10.2019 potvrdil uznesenie (ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh matky na zrušenie neodkladného opatrenia, ktorým bol upravený styk otca s mal. M., alternatívne na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by bol dočasne zakázaný styk otca s mal. M.) a zároveň uložil mal. deťom M. a P. A., ako aj ich rodičom, povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko - psychologických služieb Úradu, práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava po dobu 4 mesiacov s poukazom na výrazne konfliktný vzťah medzi rodičmi, nedostatok ich primeranej komunikácie týkajúcej sa maloletých detí ako aj eskalujúce napätie a podávanie nových návrhov na začatie konania, ako aj kolíznym opatrovníkom a otcom detí avizované narušenie súrodeneckého vzťahu dvojčiat po vyhlásení napadnutého rozsudku. Z tvrdení matky odvolací súd zistil, že mal. M. sa s otcom nechce stretávať, matka rešpektovala jeho názor a do stretávania sa s otcom ho nenútila. Otec v dôsledku toho, že mu matka nedávala na styk maloletého M. a nepripravovala ho, podal na matku trestné oznámenie. Trestné stíhanie matky sa skončilo právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom Okresného súdu Rožňava z 27.11.2019 č.k. 3T/94/2019-282 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach z 2.9.2020 sp. zn. 4To/2/2020. Matka v odvolacom konaní žiadala, aby odvolací súd doplnil dokazovanie o výsluch O. a jej družu a o znalecké dokazovanie z odboru psychológia a z vyššie uvedených dôvodov zmenil rozsudok vo výroku o styku otca s mal. deťmi tak, že upraví styk otca len s mal. P. Otec trval na realizovaní styku tak, ako bol upravený v napadnutom rozsudku. V priebehu odvolacieho konania došlo po absolvovaní odborného poradenstva na Referáte poradensko - psychologických služieb Úradu, práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava ku zmene situácie v rodine. Ako je zrejme zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava, referátu poradensko - psychologických služieb z 2.6.2020, maloleté deti na stretnutí uvádzali, že sa chcú stretávať s otcom častejšie a chcú s ním tráviť čas, pretože sú u neho radi. Spolu sa učia, po učení majú voľný čas na hry. Taktiež u starej matky zažívajú pohodu a radosť. Obaja reflektujú, že situácia je pre nich náročná a už nechcú chodiť na súd. Po dohode s rodičmi upravili styk otca s maloletými deťmi každý prvý víkend v mesiaci, v ktorom ich má v starostlivosti stará matka zo strany otca a to od piatku, kedy si maloletých vyzdvihne zo školy medzi 15.00 - 17.00 hod. do pondelka, kedy maloletých odnesie do školy, následne v daný pondelok vyzdvihne deti zo školy otec medzi 15.00 - 17.00 hod. a vráti ich nasledujúci pondelok, kedy ich odvezie do školy a vyzdvihne ich už matka. Zo zistených informácií odporúčali pokračovať v zabehnutej dohode, maloletí už sú v psychickej pohode, ku ktorej značne prispieva týždeň, ktorý trávia u otca. Efektívna komunikácia rodičov ohľadom maloletých detí sa však nepodarila zrealizovať pre neochotu oboch strán. Matka vo vyjadrení z 28.9.2020 uviedla, že sa začala aplikovať ňou navrhnutá úprava styku, ktorá reálne prebieha a v praxi sa naplnila. Otec sa stretáva s mal. deťmi tak, že si ich preberie každý druhý týždeň v pondelok v škole po vyučovaní, stará sa o nich celý týždeň a matka si ich preberie nasledujúci pondelok poobede v škole.

25. Právo styku dieťaťa s rodičom, ktorému nebolo zverené do osobnej starostlivosti vyplýva z viacerých ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, kde je upravené v článku 7 ako právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, v článku 8, ktorý zakotvuje právo dieťaťa na zachovanie jeho rodinných väzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov, v článku 29 bod 1.,

podľa ktorého má výchova dieťaťa viesť k posilňovaniu úcty k rodičom dieťaťa, ale najmä v článku 9 bod 3., podľa ktorého „štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, iba že by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa“ a súvisiacom článku 18 bod 1., ktorý priznáva obom rodičom spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Vzájomná radosť rodiča a dieťaťa v blízkosti toho druhého je základným prvkom rodinného života, ktorý je chránený článkom 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z ktorého vyplýva tiež pozitívny záväzok štátu chrániť záujmy rodiny a prispievať aktívne k udržiavaniu a obnovovaniu rodinnoprávnych väzieb. Vyhliadky na vytvorenie takýchto väzieb sa postupne znižia a napokon zaniknú, ak biologickému rodičovi a dieťaťu nie je dovolené stykať sa alebo len tak zriedka, že žiadne prirodzené puto nemá nádej medzi nimi vzniknúť. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval, že „je v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné vzťahy s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov a má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča“. Právo stretávania sa s dieťaťom zaručuje oprávnenej osobe právo vidieť dieťa, právo na prístup k dieťaťu, právo určiť miesto a spôsob trávenia času počas stretávania, právo výlučne výchovne na dieťa počas tohto času pôsobiť a právo na náhradu za čas stretávania, ktorý sa nerealizoval z dôvodov, ktoré nespočívali v osobe oprávneného. Pri úprave styku by mala byť zachovaná proporционаlita rozloženia pri rešpektovaní rovnakých práv každého z rodičov a úprava stretávania vždy so zreteľom na najlepší záujem maloletého dieťaťa. Je nesporné, že právo styku rodiča s dieťaťom, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, je jedným zo základných práv, predovšetkým maloletého dieťaťa a tohto rodiča.

26. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že je potrebné osobitným výrokom upraviť styk otca s mal. deťmi, aj keď v súčasnosti podľa tvrdení matky styk prebieha bezproblémovo podľa ňou navrhnutého modelu, pretože bez formálnej úpravy a inštitucionálneho pôsobenia, rodičia nie sú schopní dlhodobejšie sa dohodnúť o rozsahu styku, o čom svedčí aj skutočnosť, že už v priebehu odvolacieho konania musel odvolací súd nariaďovať odborné poradenstvo na Referáte poradensko - psychologických služieb Úradu, práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava po dobu 4 mesiacov. Styk otca s mal. deťmi v rozsahu, v akom bol upravený v napadnutom rozsudku, sa ukázal ako nevhodný, nebol v záujme mal. detí, ani ich rodičov. Medzi deťmi navzájom, aj medzi rodičmi eskaloval napätie a konflikty, podávanie nových návrhov. Situáciu pomohol upokojiť a ustáliť až model styku, ktorý sa dohodol za pomoci Referátu poradensko - psychologických služieb Úradu, práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava, kedy deti trávili u svojej babky prvý víkend v mesiaci a následne u otca prvý týždeň v mesiaci od pondelka, kedy si ich vyzdvihol v škole až do nasledujúceho pondelka, kedy ich ráno odviezol do školy. Aj keď matka tvrdila, že v súčasnosti sa realizuje a funguje styk otca s mal. deťmi v ešte širšom rozsahu ako podľa dohody na Referáte, odvolací súd nemohol zmeniť napadnutý rozsudok vo výroku o styku otca s mal. deťmi v súlade s matkou tvrdenou aktuálnou širokou realizáciou styku otca s mal. deťmi každý druhý týždeň od pondelka do nasledujúceho pondelka, pretože takáto úprava svojím rozsahom zodpovedá striedavej osobnej starostlivosti, ktorá nie je predmetom tohto konania. Z obsahu spisu je zrejmé, že otec v tomto konaní zoberal späť návrh na zmenu rozhodnutia o striedavej osobnej starostlivosti, pretože si chce podať osobitný návrh, matka so späťvzatím návrhu súhlasila. V dôsledku toho súd prvej inštancie dopĺňacím rozsudkom právoplatne zastavil konanie o osobnej striedavej starostlivosti oboch rodičov voči maloletým deťom. Odvolací súd je toho názoru, že kým sa nerozhodne o tomto návrhu otca v samostatnom konaní, objektívne sa v ňom nepreskúma vplyv takéhoto typu starostlivosti na mal. deti a neoveria sa tvrdenia matky prezentované v tomto konaní o vhodnosti aktuálnej formy starostlivosti o deti, je v záujme mal. detí, aj rodičov, aby sa aspoň čiastočne na jeden týždeň v mesiaci zosúladi faktický stav so stavom právnym, v rámci ktorého sa mal. deti stretávajú s otcom druhý týždeň v každom mesiaci od pondelka, kedy si ich prevezme v škole po vyučovaní medzi 15.00 - 17.00 hod. do nasledujúceho pondelka, kedy ich odnesie ráno do školy. Takáto forma a rozsah úpravy styku je navyše aj v súlade so zisteniami Referátu poradensko - psychologických služieb Úradu, práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava, ktorý odporúčal pokračovať v zabehnutej dohode medzi rodičmi, ktorá navodila mal. deťom psychickú pohodu, ku ktorej značne prispieva celý týždeň, ktorý strávia počas mesiaca u otca. Odvolací súd pri formulovaní výroku o styku zohľadnil aj možnosť, že školské zariadenie, ktoré maloletí navštevujú, nebude v pondelky fungovať (či už z dôvodov aktuálnej situácie súvisiacej s pandémiou Covid - 19 alebo pre školské prázdniny) a v takom prípade upravil styk otca s maloletými deťmi rovnako druhý týždeň v každom mesiaci avšak s jeho začiatkom v nedeľu o 17.00 hod. a s koncom v nasledujúcu nedeľu o 17.00 hod. s tým, že preberanie a odovzdávanie mal. detí bude prebiehať pred bytom matky.

Odvolačný súd vzhľadom na rozšírenie styku otca s mal. deťmi oproti napadnutému rozsudku súdu prvej inštancie nepovažoval za potrebné osobitne upravovať styk otca s mal. deťmi počas letných prázdnin, pretože týždeň, ktorý mal pôvodne upravený v napadnutom rozsudku v lete, ostáva otcovi novým výrokom zachovaný. Odvolačný súd tiež nemohol upraviť styk mal. detí s babkou, aj keď maloleté deti u nej podľa správy z Referátu trávili každý prvý víkend v mesiaci od piatku po škole do pondelka rána, pretože styk starej matky s mal. deťmi nebol predmetom tohto konania. So zreteľom na aktuálnu situáciu v rodine, riadny priebeh styku otca s mal. deťmi a názor mal. detí prejavovaný na Referáte, že už nechcú chodiť na súd, nebolo potrebné dopĺňať dokazovanie v zmysle odvolacieho návrhu matky o výsluch O. a jej druhu, ani znovu vo veci priberať znalkyňu z odboru psychológia, v ktorom by sa mala zistiť skutočná príčina odmietania styku otca s mal. M.. Odvolačný súd dodáva, že obaja rodičia si musia uvedomiť, že porozumenie a ich vzájomná spolupráca je vždy dôležitým faktorom pre úspešnú výchovu ich mal. detí. Spolupôsobenie druhého rodiča na výchove maloletého dieťaťa je dôležité, pričom nemožno zabudnúť na potrebu udržiavania vzťahu medzi rodičom a maloletým dieťaťom v zmysle chápania ho ako vzoru a autority, ktorý s rastúcim vekom dieťaťa bude nadobúdať širšie rozmery (porovnaj Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 363/03 zo dňa 20.01.2005). Odvolačný súd si uvedomuje, že ani takáto zmenená úprava nemôže individuálne postihnúť každú situáciu, ktorá v živote maloletých detí nastane. Stanovená úprava uskutočnená súdnym rozhodnutím neznamena, že rodičia si nebudú môcť vyriešiť konkrétnu situáciu súvisiacu so stykom otca s mal. deťmi nad súdom určený rozsah, čo znamená, že styk sa môže realizovať aj v širšom rozsahu, ako je garantovaný týmto súdnym rozhodnutím. Z uvedených dôvodov odvolačný súd rozhodol v zmysle výrokovej časti tohto rozsudku a osobitne doplnil aj výrok, ktorým je matka povinná pripraviť mal. deti na styk s otcom so zreteľom na problémy, ktoré sa objavili pred a po vyhlásení napadnutého rozsudku. Úlohou matky je, aby maloleté deti pripravila na styk s otcom nielen materiálne, ale hlavne psychicky a pozitívne ich nastavila, aby otca prijali.

27. Podľa § 49 ods. 1 CMP, účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia, spoločné trovy platia účastníci podľa pomeru účasti na veci a na konaní.

28. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

29. Podľa § 54 CMP, ak účastník, jeho zástupca alebo ten, kto mal v konaní nejakú povinnosť, zavinil trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, je povinný ich nahradiť.

30. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

31. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy štátu, rozhoduje súd len na návrh.

32. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

33. Vychádzajúc z koncepcie Civilného mimosporového poriadku je zrejmé, že úmyslom zákonodarcu bolo v mimosporových konaniach upraviť tie inštitúty, ktoré vykazujú určité odlišnosti v porovnaní so sporovým konaním, a v ktorých je aplikácia Civilného sporového poriadku vylúčená. Znamená to, že CMP obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej právnej úpravy CSP, pričom sa jedná aj o úpravu náhrady trov v mimosporových konaniach. V mimosporových konaniach platí vyšetrovacia zásada vyplývajúca z § 35 a § 36 CMP (povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci a vykonať aj iné dôkazy ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci), preto CMP v ust. § 57 počítá s eventuálnou možnosťou vzniku trov konania štátu, ktoré vzniknú v súvislosti s dokazovaním, o ktorých povinnosti nahradiť ich štátu súd rozhoduje z úradnej povinnosti na rozdiel od nároku účastníkov na náhradu trov konania, kedy zásadne rozhoduje len na návrh. Nakoľko CMP neobsahuje žiadne ďalšie ustanovenia o rozhodovaní súdu o náhrade trov konania štátu na rozdiel od predchádzajúcej úpravy vyplývajúcej z Občianskeho súdneho poriadku (§ 148), je potrebné v súlade s citovaným článkom 3 ods. 1 Základných princípov CMP aplikovať ostatné ustanovenia CMP upravujúce trovy konania, ktoré

sú čo do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci aj na náhradu trov štátu, ktoré platil v konaní. Vzhľadom na charakter mimosporových konaní, kde nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania, je potrebné trovy dokazovania, ktoré platil štát považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú platiť podľa pomeru účasti na veci a na konaní (§ 49 ods. 3 CMP). Nakoľko trovy štátu vznikli v konaní o určenie výživného od otca pre vtedy ešte všetky maloleté deti a o úprave styku otca s mal. deťmi, majú obaja účastníci konania rovnaký pomer účasti na veci a konaní. Trovy konania štátu v danej veci vznikli v dôsledku potreby nariadenia znaleckého dokazovania v odbore ekonómia a manažment, odvetvie účtovníctvo a daňovníctvo ako i v odbore zdravotníctvo, odvetvie psychológia, pretože doposiaľ vykonané dokazovanie nepostačovalo pre objektívne posúdenie skutkového stavu veci v zmysle § 187 ods. 2 CSP a aj z toho dôvodu, že na preukázanie skutočností boli potrebné odborné znalosti podľa § 207 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie priznal a vyplatil znalkyni Ing. J. A., PhD. odmenu a náhradu hotových výdavkov v rozsahu 1.425,46 Eur (č.l. 419) a znalkyni Mgr. L. L. priznal odmenu a náhradu hotových výdavkov v rozsahu 471,44 Eur za znalecký posudok č. 55/2015 zo dňa 5.10.2015 (č.l. 119 spisu), 502,56 Eur za znalecký posudok č. 4/2018 zo dňa 24.4.2018 (č.l. 577 spisu) a 66,52 Eur za účasť na pojednávaní (č.l. 801 spisu). Súd tak zo svojich rozpočtových prostriedkov vyplatil 2.465,71 Eur, z čoho otec zaplatil 100 Eur a matka 250 Eur vo forme preddavkovej zálohy. V danom prípade súd pristúpil k nariadeniu znaleckého dokazovania ex offo s poukazom na osobitosť vzniknutej dôkaznej situácie a nie v dôsledku návrhu otca alebo matky. Ani jeden z rodičov úmyselne nesťažoval dokazovanie a splnil si povinnosť súčinnosti, v dôsledku čoho nezavinili trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli. V danej veci nebolo možné aplikovať ani materiálny korektív spravodlivého požadovania náhrady trov konania upravený v ustanovení § 55 CMP, pretože znalecké dokazovanie bolo v záujme zistenia skutočného stavu veci, prioritne aj v záujme mal. detí. Uložením povinnosti nahradit' zvyšok trov štátu, ktoré súd vyplatil znalkyniam zo svojich rozpočtových prostriedkov, by navyše mohlo ohroziť uspokojovanie odôvodnených potrieb detí so zreteľom na zistenú finančnú situáciu rodičov a ich aktuálnu zadlženosť. Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok vo výroku o trovách štátu tak, že štátu nepriznal náhradu trov konania.

34. Odvolací súd nepriznal žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu konania, pretože podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, účastníci si vzájomne nezavinili trovy konania a priznanie náhrady trov konania by nebolo spravodlivé ani s ohľadom na okolnosti prípadu.

35. Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 zák.č. 160/2015 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je :

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.